

Jonas Qvarfordt

Framtagande av vattenplan, dagvattenstrategi och VA-plan

Ärende

Kommunledningskontoret framlägger ett förslag att påbörja arbetet med att ta fram vattenrelaterade planer. Förslaget ligger i linje med uppdrag och åtgärder i kommunens miljöprogram och styrdokument för dagvatten samt tidigare hemställan från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Enligt vattenmyndigheten för Norra Östersjöns åtgärdsprogram som fastställdes 16 december 2016 ska samtliga kommuner inom tre år bland annat ta fram en vattenplan, en dagvattenstrategi, samt en VA-plan.

Danderyds kommun arbetar aktivt för att förbättra statusen i sjöar och kustvatten och är delaktiga i Edsviken vattensamverkan och Svealands kustvattenvårdsförbund. Kommunen genomför vattenförbättrande åtgärder som utgår från kommunens styrdokument för dagvatten som innehåller en dagvattenpolicy. Dock saknas övriga övergripande styrdokument inom vattenområdet.

Arbetet med att ta fram vattenplan, dagvattenplan och VA-plan beräknas ta cirka ett till tre år. Första steget är att ta fram projektplan, projektorganisation och budget. Arbetet kommer att involvera resurser på kommunledningskontoret och tekniska kontoret i samverkan med övriga berörda förvaltningar.

Arbetet med vattenplanering kommer att utgå från de krav som åligger kommunen enligt vattenmyndigheten och kan med fördel ske samordnat med översiktsplanearbetet.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag till dagvattenstrategi och vattenplan för Danderyds kommun

Jonas Qvarfordt

2. Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att ta fram förslag till VA-plan för Danderyds kommun.

Kommunstyrelsens beslut

1. Under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut enligt ovan beslutar kommunstyrelsen att ge kommunledningskontoret i uppdrag att i samverkan med berörda förvaltningar ta fram projektplan, projektorganisation och budget för framtagande av vattenplan, dagvattenstrategi samt VA-plan.

Bakgrund

En strategisk vattenplanering med en god kartläggning som bas, ger kommunen förutsättningar för att fatta beslut från ett heltäckande underlag för vattenmiljöerna inom kommunen. En sammanhållen planering ökar möjligheterna till positiva synergieffekter och minskar riskerna som är kopplade till ett förändrat klimat. En strategisk vattenplanering sammanfattar vilken önskvärd inriktning som eftersträvas i kommunen och vilka aktiviteter som kommunen behöver genomföra för att skapa tillräckligt god vattenplanering för att klara såväl lagkrav som framtida utmaningar kopplade till befolkningstillväxt och klimatförändringar.

Miljö kvalitetsnormerna (MKN) för kommunens vattenförekomster är uttryckta som God ekologisk status till 2021 respektive 2027. Miljö kvalitetsnormerna för kemisk status anges som God kemisk status med tidsundantag för vissa problematiska ämnen, exempelvis kvicksilver.

Danderyds kommun har tre kustvattenförekomster Edsviken samt Lilla och Stora Värtan. Badvattenkvaliteten är förhållandevis god med endast enstaka anmärkningar vid provtagningar. Dock uppfyller ingen av vattenförekomsterna miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Sveriges kommuner har genom implementeringen av vattendirektivet (2000/60/EG) i miljöbalken fått en nyckelroll i att genomföra och driva på arbetet med att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten. Danderyds kommun har ett aktivt miljöarbete inom vattenvården men det återstår en hel del arbete för att vattenförekomsterna ska uppnå en god vattenstatus. Arbetet med att planera och genomföra åtgärder för att nå dit kommer att vara kostsamt och kräva extra resurser. Enligt vattenmyndigheterna behöver kommunerna utveckla eller ta fram vattenplaner, särskilt för områden där vattenförekomsterna inte uppnår god status.

Förslaget går i linje med tidigare ställningstaganden där uppdrag och åtgärder återfinns i kommunens miljöprogram och styrdokument för dagvatten samt i hemställan från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Jonas Qvarfordt

Danderyds kommuns miljöprogram 2016 - 2020 med tillhörande handlingsplan fastställdes av kommunfullmäktige 13 juni 2016 § 58. Miljöprogrammets handlingsplan innehåller uppdrag att arbeta fram en grön- och blåplan för kommunen. I Styrdokument för dagvatten som beslutades i kommunfullmäktige 2012-06-11 § 59 återfinns en åtgärd som lyder *"Dagvattenplan för kommunen ska tas fram. Planen ska inventera lämpliga lösningar för möjliga dagvattenåtgärder i befintligt samhälle. (TN)"* Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade 2012-05-09 § 45 att föreslå kommunstyrelsen överväga ett förslag att upprätta en blåplan (vattenplan) för Danderyds kommun.

Förslag till framtagande av blåplan har även lyfts i samrådsförslag till Översiktsplan för Danderyds kommun 2013 - 2030, här framgår i kapitlet vatten att *"inom Danderyd bör en blåplan utarbetas för allt vatten i kommunen"*. Översiktsplan 2013 - 2030 är dock inte antagen, men behov kvarstår i det nuvarande översiktsplanarbetet med tematiska tillägg kring vatten och grönstruktur, vilka kan täckas genom framtagande av de planer vattenmyndigheten ålagt kommunen att ta fram.

Danderyds kommun arbetar aktivt för att förbättra statusen i sjöar och kustvatten och är delaktiga i Edsviken vattensamverkan och Svealands kustvattenvårdsförbund. Inom Edsviken vattensamverkan pågår ett arbete med att ta fram ett lokalt åtgärdsprogram (LÅP) tillsammans med kommunerna inom Edsvikens avrinningsområde. Kommunen genomför även uppströmsarbete, exempelvis genom åtgärder såsom anläggande av våtmarker. Arbetet utgår från kommunens styrdokument för dagvatten som innehåller en dagvattenpolicy.

Dock saknas några övergripande styrdokument inom vattenområdet såsom vattenplan, dagvattenstrategi, VA-plan vilka enligt vattenmyndigheten för Norra Östersjön ska vara framtagna senast 16 december 2019.

Ansvarsfördelning av vattenfrågor

Ansvarsfördelningen mellan kommunens nämnder och övriga aktörer är komplext. Generellt gäller följande:

Kommunstyrelsen har ansvar för att leda den översiktliga planeringen av användningen av mark och vatten. Vidare har kommunstyrelsen det övergripande ansvaret för de kommunalförbund Danderyds kommun är medlemmar i som har bäring på vattenfrågor. Norrvatten är ansvarig för produktion och leverans till kommungräns av dricksvatten samt Käppalaförbundet som ansvarar för omhändertagande av spillvatten.

Jonas Qvarfordt

Tekniska nämnden ansvarar till stor del för skötsel och drift av kommunägd mark och anläggningar. Här ingår anläggning av exempelvis dagvattenåtgärder såsom våtmarker och dammar. Tekniska nämnden är VA-huvudman och ansvarar även för VA-frågor som dagvattennät och spillvattennät samt tillser att det sköts framtidssäkert.

Fastighetsnämnden ansvarar för skötsel och drift invid kommunägda lokaler och kultur- och fritidsnämnden sköter idrottsanläggningar och spårområden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för tillsyn av bland annat dagvattennätet och är instans vid miljöolyckor som påverkar vatten. Myndigheten hanterar även tillstånd för energibrunnar och miljöfarlig verksamhet.

Länsstyrelsen hanterar tillstånd för vattenverksamhet i kustvatten samt avledande länshållningsvatten.

Kommunledningskontorets yttrande

Kommunen har ansvar för olika vattenfrågor som tillsyns- och tillståndsmyndighet, samhällsplanerare, VA-huvudman samt som markägare och verksamhetsutövare. En strategisk vattenplanering med en god kartläggning som bas, ger kommunen förutsättningar för att fatta beslut från ett heltäckande underlag för vattenmiljöerna inom kommunen.

En strategisk vattenplanering sammanfattar vilken önskvärd inriktning som eftersträvas i kommunen och vilka aktiviteter som kommunen behöver genomföra för att skapa tillräckligt god planering för att klara såväl lagkrav som framtida utmaningar med befolkningstillväxt och klimatförändringar.

Arbetet föreslås ske genom framtagande av följande styrdokument: Vattenplan, dagvattenstrategi och VA-plan. Ett första steg är att skapa en intern projektorganisation för att ta fram styrdokument för vattenfrågorna och möjliggöra för en tydlig och sammanhållen struktur för vattenarbetet. En ny roll som vattensamordnare med uppdrag att samordna kommunens arbete med vattenfrågor kommer att behövas.

Arbetet med framtagande av vattenplan, dagvattenstrategi och VA-plan kommer att ske förvaltningsövergripande av kommunledningskontoret och tekniska kontoret i samverkan med övriga berörda förvaltningar.

Kommunstyrelsen har enligt sitt reglemente ansvar för att leda den översiktliga planeringen av användningen av mark och vatten. Kommunstyrelsen föreslås med stöd av reglementet vara ansvarig för framtagande av vattenplan och dagvattenstrategi. Tekniska nämnden är enligt sitt reglemente huvudman för VA-verksamheten. Med stöd av

Jonas Qvarfordt

reglementet föreslås tekniska nämnden vara ansvarig för framtagande av VA-plan. Framtagande av alla tre planerna sker gemensamt genom samverkan på förvaltningsnivå.

Framtagandet av vattenplanerna föreslås att göras samordnat med översiktsplanarbetet för att skapa positiva synergieffekter.

Åsa Heribertson
Kommundirektör

Anna Tengelin Skoog
Teknisk direktör

Jonas Qvarfordt
Miljösamordnare

Handlingar i ärendet
Tjänsteutlåtande
Bilaga 1. PM Styrdokument inom vattenområdet

Expedieras
Tekniska nämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden